

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.12.2010
COM(2010) 747 τελικό

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΣ

Λιγότερα διοικητικά διαβήματα για τους πολίτες:

**Προώθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δημοσίων εγγράφων και
της αναγνώρισης των εννόμων αποτελεσμάτων των πιστοποιητικών προσωπικής
κατάστασης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κινητικότητα των ευρωπαϊών πολιτών αποτελεί συγκεκριμένη πραγματικότητα, η οποία επιβεβαιώνεται κυρίως από το γεγονός ότι περίπου 12 εκατομμύρια άτομα μελετούν, εργάζονται, ζουν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι.¹ Αυτή η κινητικότητα διευκολύνεται από τα δικαιώματα που συνδέονται με την ιθαγένεια της Ένωσης, που είναι συγκεκριμένα το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και, γενικότερα, το δικαίωμα ισότιμης μεταχείρισης με τους υπηκόους στο κράτος μέλος διαμονής. Αυτά τα δικαιώματα βρίσκουν το έρεισμά τους στο πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης και αναπτύσσονται στο παράγωγο δίκαιο.

Εντούτοις, όπως τονίζεται στην έκθεση 2010 για την ιθαγένεια της Ένωσης που εκδόθηκε από την Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 2010², οι ευρωπαίοι πολίτες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν καθημερινά πολυάριθμα εμπόδια κατά την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων.

Μία από τις πηγές αυτών των δυσκολιών έγκειται στην υποχρέωση που υφίσταται για τους πολίτες να υποβάλλουν στις αρχές ενός άλλου κράτους μέλους δημόσια έγγραφα που παρέχουν τις απαιτούμενες αποδείξεις για την ύπαρξη δικαιώματος ή υποχρέωσης.

Αυτά τα έγγραφα μπορεί να είναι πολύ διαφορετικού χαρακτήρα. Μπορεί να πρόκειται για διοικητικά έγγραφα, συμβολαιογραφικές πράξεις, όπως τίτλοι ιδιοκτησίας, πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης, για παράδειγμα ληξιαρχική πράξη γέννησης ή γάμου, διάφορες συμβάσεις ή δικαστικές αποφάσεις.

Πολύ συχνά, τα συγκεκριμένα έγγραφα δεν γίνονται δεκτά από τις δημόσιες αρχές ενός κράτους μέλους, χωρίς την εκπλήρωση επαχθών διοικητικών διατυπώσεων για τους πολίτες.

Με αυτή την ευκαιρία, οι πολίτες βρίσκονται αντιμέτωποι με πολύ συγκεκριμένα ζητήματα των οποίων οι απαντήσεις παραμένουν συχνά αβέβαιες. Ποιες είναι οι αρμόδιες αρχές στις οποίες πρέπει κανείς να απευθυνθεί για την εκπλήρωση των διατυπώσεων; Πόσο κοστίζουν αυτές οι διατυπώσεις; Πρέπει κανείς να εμφανιστεί προσωπικά; Οι απαιτούμενες διατυπώσεις εκπληρώνονται σε εύλογο χρονικό διάστημα; Είναι απαραίτητη η μετάφραση των εγγράφων;

Η αβεβαιότητα που περιβάλλει τις απαντήσεις που δίδονται σε αυτές τις ερωτήσεις, η οποία αποτελεί πηγή απογοήτευσης και ενόχλησης, δεν συμβαδίζει με το στόχο της δημιουργίας μιας Ευρώπης για τους πολίτες.

Εξάλλου, τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης δημιουργούν ένα πρόβλημα διαφορετικής έκτασης που έχει σχέση όχι με αυτό καθαυτό το έγγραφο αλλά με τα αποτελέσματά του.

---

¹ Μια άλλη απόδειξη αυτής της πραγματικότητας παρέχεται από τον αριθμό γάμων και διαζυγίων που καταγράφονται στην Ένωση: ενδεικτικά, σε σύνολο περίπου 122 εκατομμυρίων γάμων, περίπου 16 εκατομμύρια (13%) παρουσιάζουν διασυννοριακή διάσταση.

² COM(2010) 603 τελικό, έκθεση 2010 για την ιθαγένεια της Ένωσης – Άρση των εμποδίων στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ.

Τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης με τα οποία η δημόσια αρχή ενός κράτους μέλους διαπιστώνει τα κύρια γεγονότα από τα οποία εξαρτάται η κατάσταση των προσώπων (γέννηση, γάμος, θάνατος) δεν παράγουν αναγκαστικά τα αποτελέσματά τους σε κάποιο άλλο κράτος μέλος. Κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει στο συγκεκριμένο ζήτημα τους δικούς του κανόνες και αυτοί διαφέρουν κατά πολύ από το ένα κράτος στο άλλο. Για παράδειγμα, η πατρότητα που θεμελιώνεται σε ένα κράτος μέλος σε σχέση με τέκνο που έχει γεννηθεί εκεί δεν θα αναγνωρίζεται απαραίτητα σε κάποιο άλλο κράτος μέλος λόγω της διαφοράς των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων σχετικά με το ζήτημα.

Για να ανταποκριθεί σε αυτούς τους προβληματισμούς, η Επιτροπή εγκαινιάζει, με την παρούσα Πράσινη Βίβλο, ευρεία διαβούλευση σχετικά με τα ζητήματα που καλύπτουν την ελεύθερη κυκλοφορία των δημοσίων εγγράφων (μέρος 3) και την αναγνώριση των αποτελεσμάτων των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης (μέρος 4). Η διαβούλευση στοχεύει να συγκεντρώσει τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων κύκλων και του κοινού, με σκοπό την ανάπτυξη πολιτικής της Ένωσης στους συγκεκριμένους τομείς και σχετικών νομοθετικών προτάσεων.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ

Από το 2004, η Επιτροπή τόνιζε τη σημασία που έχει η διευκόλυνση της αναγνώρισης διαφόρων ειδών εγγράφων και η αμοιβαία αναγνώριση της οικογενειακής κατάστασης των προσώπων³.

Με αυτή την προοπτική, δημοσιεύθηκαν από την Επιτροπή δύο μελέτες⁴ το 2007 και το 2008 σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται από τους πολίτες, οι οποίες απορρέουν από την υποχρέωση επικύρωσης των εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται στον τομέα της προσωπικής κατάστασης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο πλαίσιο του προγράμματος της Στοκχόλμης⁵ καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει τις εργασίες σχετικά με τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στις συγκεκριμένες μελέτες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.

Προς το σκοπό αυτό, προβλέπονται δύο νομοθετικές προτάσεις από το σχέδιο δράσης του προγράμματος της Στοκχόλμης.

Προγραμματισμένες για το 2013, αυτές οι πρωτοβουλίες θα αφορούν

- την ελεύθερη κυκλοφορία των εγγράφων με την κατάργηση της επικύρωσης των εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών και
- την αναγνώριση των αποτελεσμάτων ορισμένων εγγράφων προσωπικής κατάστασης (για παράδειγμα εγγράφων σχετικών με την πατρότητα, την υιοθεσία, το όνομα) προκειμένου ένα νομικό καθεστώς που έχει χορηγηθεί σε

³ COM(2004) 401 τελικό, ανακοίνωση «Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης : απολογισμός του προγράμματος Τάμπερε και μελλοντικές κατευθύνσεις», σ. 11.

⁴ Οι μελέτες δημοσιεύονται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/publications_en.htm#5

⁵ Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μία ανοικτή και ασφαλή Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, EE C 115 της 4.5.2010, σ. 1.

κάποιο κράτος μέλος να μπορεί να αναγνωρίζεται με τις ίδιες έννομες συνέπειες σε κάποιο άλλο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη επανειλημμένα ταχθεί υπέρ⁶, της αναγνώρισης των δημοσίων εγγράφων και των αποτελεσμάτων των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης, και τελευταία το Νοέμβριο του 2010⁷.

3. Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

3.1 Προβληματική

Τα αποτελέσματα του Ευρωβαρομέτρου σχετικά με την πολιτική δικαιοσύνη του Οκτωβρίου 2010 καταδεικνύουν ότι τα τρία τέταρτα των πολιτών της Ένωσης (73%) θεωρούν ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να διευκολυνθεί η κυκλοφορία των δημοσίων εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών.

Οι ευρωπαίοι πολίτες που εγκαθίστανται σε ένα κράτος μέλος πέραν του δικού τους κράτους καταγωγής βρίσκονται αντιμέτωποι με την ανάγκη να προβούν σε πολυάριθμα διοικητικά διαβήματα, που αποτελούν συνέπεια όλων των αιτήσεων υποβολής δημοσίων εγγράφων, είτε πρόκειται, για παράδειγμα, για τη ληξιαρχική πράξη γέννησης ενός παιδιού είτε για την απόδειξη της ιθαγένειας, δεσμού συγγένειας ή ύπαρξης οικογενειακής σχέσης.

Αυτό ισχύει για τους ευρωπαίους πολίτες που επιστρέφουν στο κράτος μέλος καταγωγής μετά από διαμονή σε κράτος μέλος υποδοχής. Βρίσκονται εκτεθειμένοι στο ίδιο είδος δυσκολιών όταν πρόκειται να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία για γεγονότα που τους αφορούν και τα οποία έχουν προκύψει στο κράτος μέλος υποδοχής.

Η Επιτροπή επιθυμεί να δρομολογήσει συζήτηση όσον αφορά τα δημόσια έγγραφα που προϋποθέτουν διοικητικές διατυπώσεις προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτός του κράτους στο οποίο εκδόθηκαν. Αυτές οι διατυπώσεις καλύπτουν την απόδειξη της γνησιότητας ή την κατάθεση επίσημης μετάφρασης.

Τα δημόσια έγγραφα είναι ποικίλα και καλύπτουν όλες τις επίσημες πράξεις που καταρτίζονται από δημόσια αρχή ενός κράτους μέλους. Ως παράδειγμα, μπορούν να αναφερθούν τα διοικητικά έγγραφα όπως ένα δίπλωμα ή ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, οι συμβολαιογραφικές πράξεις όπως μία πράξη πώλησης ακινήτου, ή ένα γαμικό σύμφωνο, τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης όπως το πιστοποιητικό γέννησης, γάμου, θανάτου ή ακόμα οι δικαστικές πράξεις, όπως μία απόφαση ή ένα έγγραφο που εκδίδεται από δικαστήριο.

Η κοινή λειτουργία όλων αυτών των εγγράφων είναι να αποτελέσουν απόδειξη γεγονότων που καταχωρούνται από δημόσια αρχή. Η παρουσίαση αυτών των εγγράφων αποτελεί στις περισσότερες των περιπτώσεων απαραίτητη προϋπόθεση, κυρίως, για την απόκτηση δικαιώματος, τη χορήγηση κοινωνικής παροχής ή την τήρηση φορολογικής υποχρέωσης.

---

⁶ Ψήφισμα που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το ευρωπαϊκό δημόσιο έγγραφο, Δεκέμβριος 2008.

⁷ Έκθεση για τα ζητήματα αστικού, εμπορικού, οικογενειακού και ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του σχεδίου δράσης που θέτει σε εφαρμογή το πρόγραμμα της Στοκχόλμης της 22ας Νοεμβρίου 2010.

Προκειμένου τα δημόσια έγγραφα να μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτός του κράτους στο οποίο έχουν εκδοθεί, πρέπει να εκπληρωθούν διοικητικές διατυπώσεις που αποβλέπουν στην εξακρίβωση της γνησιότητάς τους. Αυτές οι διατυπώσεις αποτελούν μέσο πρόληψης έναντι της απάτης. Αφορούν για παράδειγμα το γνήσιο της υπογραφής ή την ιδιότητα υπό την οποία δρα ο υπογράφων το έγγραφο.

Η παραδοσιακή μέθοδος εξακρίβωσης της γνησιότητας των δημοσίων εγγράφων που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στην αλλοδαπή φέρει την ονομασία *επικύρωση*. Η επικύρωση συνίσταται σε σειρά επιμέρους εξακριβώσεων της γνησιότητας του εγγράφου. Πράγματι, σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία επικύρωσης, ένα έγγραφο πρέπει να επικυρωθεί από τις αρμόδιες αρχές του κράτους που εκδίδει το έγγραφο και στη συνέχεια από την πρεσβεία ή το προξενείο του κράτους μέλους στο οποίο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί. Λόγω του αριθμού των αρχών που συμμετέχουν, η διαδικασία επικύρωσης είναι συχνά βραδεία και δαπανηρή⁸.

Μία άλλη διατύπωση, η οποία απλουστεύει σημαντικά την κλασική διαδικασία βεβαίωσης της γνησιότητας που είναι η επικύρωση, συνίσταται στην έκδοση από το κράτος που εκδίδει το έγγραφο ενός πιστοποιητικού εξακρίβωσης της γνησιότητας, το οποίο καλείται *επισημείωση*. Η επισημείωση επιδιώκει τον ίδιο στόχο με αυτόν της επικύρωσης αλλά πρόκειται για απλουστευμένη διαδικασία. Η έκδοση επισημείωσης γίνεται αποκλειστικά από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους που εκδίδει το έγγραφο χωρίς να είναι πλέον απαραίτητη η παρέμβαση των αρχών του κράτους στο οποίο υποβάλλεται το έγγραφο.

Εντούτοις, παρά το γεγονός ότι σε σχέση με τη διαδικασία επικύρωσης, η επισημείωση διευκολύνει την κυκλοφορία των δημοσίων εγγράφων, η συγκεκριμένη διαδικασία προϋποθέτει επίσης διοικητικά διαβήματα και αντιπροσωπεύει απώλεια χρόνου και ορισμένη δαπάνη, η οποία δεν είναι αμελητέα και η οποία ποικίλλει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο⁹.

Κατά την προαναφερόμενη έρευνα του Ευρωβαρομέτρου σχετικά με την πολιτική δικαιοσύνη, οι πολίτες ρωτήθηκαν σχετικά με όλες τις πιθανές διατυπώσεις στις οποίες χρειάστηκαν να προβούν κατά την υποβολή εγγράφων σε άλλο κράτος μέλος πέραν αυτού που εξέδωσε το έγγραφο. Έξι από τους δέκα ερωτηθέντες εξήγησαν ότι χρειάστηκε να προβούν σε πολλές διατυπώσεις επ' ευκαιρία της υποβολής ενός εγγράφου στο κράτος μέλος διαμονής. Επρόκειτο για μετάφραση (26%), για επικύρωση (24%), για επισημείωση (16%) και για επικυρωμένο αντίγραφο (19%).

Μία άλλη δυσκολία προκύπτει από το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη μπορούν να αξιώσουν την υποβολή εγγράφων που δεν είναι πάντα γνωστά στο κράτος μέλος καταγωγής του πολίτη. Το πιστοποιητικό ικανότητας προς γάμο ή απουσίας κωλύματος αποτελεί ένα καλό παράδειγμα σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα.

Ένας κύπριος πολίτης που ζει στη Φινλανδία και ο οποίος επιθυμεί να νυμφευθεί φινλανδή υπήκοο είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει πιστοποιητικό ικανότητας προς γάμο, το οποίο δεν υφίσταται στην κυπριακή νομοθεσία. Ο συγκεκριμένος πολίτης βρίσκειται τοιούτοτρόπως σε

⁸ Το τέλος διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από το ένα κράτος μέλος στο άλλο τόσο ως προς το ποσό όσο και ως προς την κλίμακα τιμών (ίσο ή κατώτερο των 20 ευρώ σε ορισμένα κράτη μέλη, κυμαινόμενο σε άλλα κράτη μέλη ανάλογα με το έγγραφο και δυνάμενο να φτάσει μέχρι τα 50 ευρώ).

⁹ Η επισημείωση αντιπροσωπεύει επίσης μία δαπάνη: σε πολλά κράτη, πρέπει να καταβληθεί τέλος. Το τέλος αυτό ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Σε ορισμένα, η επισημείωση τοποθετείται ατελώς ή έναντι τέλους κατώτερου των 5 ευρώ, ενώ σε άλλα κράτη, το ποσό του τέλους μπορεί να φτάσει τα 50 ευρώ.

πλήρη αδυναμία να προσκομίσει το συγκεκριμένο έγγραφο στο κράτος της διαμονής του και η προσφυγή στις δικαστικές αρχές του κράτους μέλους διαμονής φαίνεται να αποτελεί τη μόνη λύση.

Είναι όμως μια τέτοια λύση ικανοποιητική για τον πολίτη; Η προσφυγή στα δικαστήρια δεν είναι απλή και συνεπάγεται επένδυση χρόνου και χρήματος, ενώ η δυνατότητα γάμου σε άλλο κράτος μέλος πέραν του κράτους καταγωγής θα έπρεπε να είναι εύκολη και να μην αποτελεί πηγή προβλημάτων για τους μέλλοντες συζύγους.

Όλες αυτές οι διάφορες διατυπώσεις καθιστούν την άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας για τους ευρωπαίους πολίτες λιγότερο ελκυστική και μπορούν μάλιστα να τους εμποδίσουν από την πλήρη απόλαυση των δικαιωμάτων τους.

3.2 Νομικό πλαίσιο

Επί του παρόντος, οι διοικητικές διατυπώσεις όπως η επικύρωση και η επισημείωση των δημοσίων εγγράφων στα κράτη μέλη της Ένωσης χαρακτηρίζονται από ένα νομικό πλαίσιο κατακερματισμένο ανάμεσα σε διάφορες πηγές: πολύ διαφορετικά μεταξύ τους εθνικά δίκαια· πολυάριθμες πολυμερείς ή διμερείς διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες έχουν επικυρωθεί από έναν ταυτόχρονα ποικίλο και περιορισμένο αριθμό χωρών και οι οποίες δεν είναι σε θέση να προσφέρουν τις απαραίτητες λύσεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των ευρωπαίων πολιτών· ένα κατακερματισμένο δίκαιο της Ένωσης το οποίο αντιμετωπίζει μόνο ορισμένες περιορισμένες πτυχές των ζητημάτων που τίθενται.

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει η απουσία σαφήνειας και η ύπαρξη ρυθμίσεων που δεν προσφέρουν την ασφάλεια δικαίου την οποία δικαιούνται να προσδοκούν οι ευρωπαίοι πολίτες σε σχέση με ζητήματα που έχουν άμεση επίπτωση στην καθημερινή τους ζωή.

Η αρχή σύμφωνα με την οποία τα δημόσια έγγραφα πρέπει να επικυρώνονται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο εκδίδεται το έγγραφο ή να αποτελούν το αντικείμενο επισημείωσης από την αρχή του κράτους μέλους καταγωγής, συνδυάζεται με εξαιρέσεις που προβλέπονται από τις διεθνείς συμβάσεις ή το δίκαιο της Ένωσης.

Είναι δύσκολο για τους πολίτες να γνωρίζουν τις εξαιρέσεις που ισχύουν ενδεχομένως όσον αφορά την προσωπική τους κατάσταση.

Για να καταδειχθεί η πολλαπλότητα των ισχυόντων διεθνών κανόνων, μπορούν να αναφερθούν διάφορες συμβάσεις. Ορισμένα από αυτά τα κείμενα αφορούν τα δημόσια έγγραφα εν ευρεία εννοία, άλλα αφορούν ένα ιδιαίτερο είδος εγγράφων, όπως τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης ή τις πράξεις που εκδίδονται από τους διπλωματικούς ή προξενικούς υπαλλήλους.

Η σύμβαση της Χάγης του 1961 καταργεί την απαίτηση επικύρωσης για τα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και την αντικαθιστά με την επισημείωση¹⁰. Όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης έχουν προσχωρήσει στη συγκεκριμένη σύμβαση, καθώς και πολλές τρίτες χώρες. Εφαρμόζεται στα δημόσια έγγραφα, δηλαδή στα διοικητικά έγγραφα, τα

¹⁰ Σύμβαση της 5ης Οκτωβρίου 1961 που καταργεί την υποχρέωση επικύρωσης των αλλοδαπών δημοσίων εγγράφων: http://www.hcch.net/index_fr.php?act=conventions.text&cid=41. Η σύμβαση δεν εφαρμόζεται στα έγγραφα που εκδόθηκαν από διπλωματικούς ή προξενικούς πράκτορες και στα διοικητικά έγγραφα που στηρίζονται άμεσα με εμπορική ή τελωνειακή πράξη. Η επισημείωση καθορίζεται στα άρθρα 4 και 5 της σύμβασης.

συμβολαιογραφικά έγγραφα, τις επίσημες βεβαιώσεις και τα έγγραφα που προέρχονται από δικαστική αρχή, εξαιρουμένων των εγγράφων που εκδίδονται από τις διπλωματικές ή προξενικές αρχές.

Αν ο πολίτης βρίσκεται αντιμέτωπος με έγγραφο που έχει εκδοθεί από διπλωματική ή προξενική αρχή, μπορεί να ζητήσει την εφαρμογή της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1968. Αυτή η σύμβαση καταργεί την επικύρωση των εγγράφων που εκδίδονται από τους διπλωματικούς ή προξενικούς πράκτορες. Εντούτοις, όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες δεν μπορούν να επωφεληθούν της συγκεκριμένης σύμβασης, επειδή μόνο δεκαπέντε κράτη μέλη την έχουν προσυπογράψει.

Για να προωθηθεί η διεθνής συνεργασία σε θέματα προσωπικής κατάστασης και να βελτιωθεί η λειτουργία των αρχών που είναι αρμόδιες για την προσωπική κατάσταση, δημιουργήθηκε το 1949 από πέντε ιδρυτικά κράτη¹¹ μία διακυβερνητική οργάνωση, η Διεθνής Επιτροπή Προσωπικής Κατάστασης (CIEC). Σήμερα, δώδεκα κράτη μέλη της Ένωσης είναι μέλη της συγκεκριμένης οργάνωσης¹². Η επιτροπή αυτή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, κυρίως, με την ανάπτυξη διεθνών συμβάσεων που είναι ανοιχτές για επικύρωση στα κράτη. Πολλές συμβάσεις αφορούν την επικύρωση των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης: η σύμβαση του 1957 σχετικά με την έκδοση ατελώς και την απαλλαγή από την επικύρωση των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης, η σύμβαση του 1976 σχετικά με την έκδοση πολύγλωσσων αποσπασμάτων πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης και η σύμβαση του 1977 η οποία αφορά την απαλλαγή από την επικύρωση για ορισμένες πράξεις και έγγραφα¹³.

Από την πλευρά του, το δίκαιο της Ένωσης περιλαμβάνει επίσης διάφορες διατάξεις που καταργούν πλήρως την επικύρωση μεταξύ των κρατών μελών.

Η σύμβαση του 1987¹⁴ καταργεί πλήρως την επικύρωση για διάφορες κατηγορίες εγγράφων. Πρόκειται για έγγραφα που προέρχονται από αρχή ή υπάλληλο, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων της εισαγγελικής αρχής, ενός γραμματέα δικαστηρίου ή ενός δικαστικού επιμελητή, διοικητικά έγγραφα, συμβολαιογραφικές πράξεις, επίσημες δηλώσεις και κυρίως μνείες που τοποθετούνται σε ιδιωτικά έγγραφα και σε πράξεις που καταρτίζονται από διπλωματικούς ή προξενικούς υπαλλήλους. Αυτή η σύμβαση έχει εντούτοις επικυρωθεί μόνο από πολύ περιορισμένο αριθμό κρατών μελών και δεν έχει κατά συνέπεια τεθεί σε ισχύ, παρά μόνο σε έξι εξ αυτών¹⁵ τα οποία αποφάσισαν να την εφαρμόζουν προσωρινά στις μεταξύ τους σχέσεις.

Ορισμένες πράξεις που έχουν εκδοθεί από την Ένωση στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, και κυρίως, οι κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 44/2001 και (ΕΚ) 2201/2003, προβλέπουν επίσης την κατάργηση της επικύρωσης για τα έγγραφα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους¹⁶.

---

¹¹ Τα πέντε ιδρυτικά κράτη είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες και η Ελβετία.

¹² Ιστότοπος της CIEC <http://www.ciec1.org/>. Πέραν των προαναφερόμενων τεσσάρων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι ιδρυτικά μέλη της CIEC, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Πολωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ουγγαρία.

¹³ Πρόκειται για τις συμβάσεις αριθ. 2, 16 και 17.

¹⁴ Σύμβαση της 25ης Μαΐου 1987 σχετικά με την κατάργηση της επικύρωσης πράξεων στα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

¹⁵ Αυτά τα κράτη μέλη είναι το Βέλγιο, η Δανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ιρλανδία και η Λετονία.

¹⁶ Πρόκειται για τις ακόλουθες διατάξεις: άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και το άρθρο 52 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003 για τη διεθνή

3.3 Πιθανές λύσεις για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δημοσίων εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών

α) Η κατάργηση των διοικητικών διατυπώσεων για την επικύρωση των δημοσίων εγγράφων

Οι διοικητικές διατυπώσεις που προκύπτουν από προξενικές και διακυβερνητικές πρακτικές, οι οποίες πρέπει να τηρούνται κατά την υποβολή δημοσίων εγγράφων, συνεχίζουν να αποτελούν πηγή δυσκολιών για τους ευρωπαίους πολίτες και δεν ανταποκρίνονται πλέον στις απαιτήσεις και στις προοπτικές ανάπτυξης της παρούσας κοινωνίας, ιδιαίτερα σε ένα κοινό χώρο δικαιοσύνης.

Μπορεί νόμιμα να αναρωτηθούμε για την ανάγκη αυτών των διατυπώσεων οι οποίες δεν είναι προσαρμοσμένες ούτε στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών που στηρίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη ούτε στην αυξημένη κινητικότητα των πολιτών.

Από το 1997, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έδειχνε την κατεύθυνση που έπρεπε να ακολουθηθεί. Τοιουτοτρόπως, στην υπόθεση *Δαφέκη*¹⁷ η οποία αφορούσε τη διαφορά μεταξύ μιας ελληνίδας υπηκόου που εργαζόταν στη Γερμανία και του ταμείου συντάξεων αυτού του κράτους μέλους, επικυρώθηκε από το Δικαστήριο η αναγνώριση των εγγράφων που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος και υποβάλλονται, σε επαγγελματικό πλαίσιο, σε κάποιο άλλο. Στη συγκεκριμένη απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αρχές ενός κράτους μέλους δεσμεύονται από τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης και τις συναφείς πράξεις που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών, εκτός αν υπάρχουν συγκεκριμένες και σοβαρές ενδείξεις ότι το περιεχόμενό τους στην υπό εξέταση νομική περίπτωση είναι ανακριβές.

Έφτασε η κατάλληλη στιγμή για να εξετασθεί η κατάργηση της επικύρωσης και της επισημείωσης για το σύνολο των δημοσίων εγγράφων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία τους στην Ένωση.

Αυτή η κατάργηση θα μπορούσε να καλύπτει όλα τα δημόσια έγγραφα: μία τομεακή προσέγγιση δεν θα παρείχε ενδεχομένως επαρκώς ικανοποιητικά αποτελέσματα. Θα μπορούσε να καταργηθεί όχι μόνο η επικύρωση αλλά εξίσου η επισημείωση.

Στην πράξη, η κατάργηση αυτών των διατυπώσεων θα σήμαινε ότι ο πολίτης θα μπορεί να υποβάλει ένα πρωτότυπο έγγραφο που έχει εκδοθεί από δημόσια αρχή ενός κράτους μέλους, χωρίς συμπληρωματικά διαβήματα, σαν να επρόκειτο για το ίδιο κράτος μέλος.

Η Επιτροπή προτείνει κατά συνέπεια να εξεταστεί η κατάργηση του συνόλου αυτών των παρωχημένων διατυπώσεων και να θεσπιστεί ένα ευρωπαϊκό, ομοίμορφο και σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο να λαμβάνει υπόψη την πραγματικότητα των διασυνοριακών καταστάσεων.

Ερώτηση 1 Θεωρείτε ότι η κατάργηση διοικητικών διατυπώσεων, όπως η επικύρωση ή η επισημείωση, ανταποκρίνεται στις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται από τους πολίτες;

¹⁷

δικαιοσύνη και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

Υπόθεση C-336/94 Ευθαλία Δαφέκη κατά Landesversicherungsanstalt, Συλλογή 1997 σ. I-06761, σκέψη 19.

β) Η συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων εθνικών αρχών

Η κατάργηση των διοικητικών διατυπώσεων θα μπορούσε να συνοδεύεται από συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων εθνικών αρχών.

Προς το σκοπό αυτό, θα μπορούσε να αναπτυχθεί η διοικητική συνεργασία μεταξύ των ληξιαρχείων που υπάρχει επί του παρόντος μεταξύ ορισμένων κρατών μελών σε άτυπη βάση και βάσει συμβάσεων της CIEC¹⁸.

Σε περίπτωση σοβαρών αμφιβολιών σχετικά με τη γνησιότητα ενός εγγράφου ή όταν ένα έγγραφο δεν υπάρχει σε κάποιο κράτος μέλος, οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα μπορούν να ανταλλάσσουν τις απαραίτητες πληροφορίες και να εξευρίσκουν τις κατάλληλες λύσεις.

Αυτή η ανταλλαγή θα πρέπει επίσης να επιτρέπει ώστε το ληξιαρχείο του κράτους μέλους καταγωγής ενός προσώπου να ενημερώνεται για το γεγονός ότι έχει καταρτιστεί σε άλλο κράτος μέλος πράξη που αφορά το συγκεκριμένο πρόσωπο. Αυτό θα ήταν τοιουτοτρόπως επωφελές για την ενημέρωση των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης. Θα μπορούσε επίσης να προβλεφθεί μια κεντρική υπηρεσία καταχώρησης για την καταχώρηση γεγονότων που αφορούν την προσωπική κατάσταση που επέρχονται σε άλλα κράτη μέλη πέραν του κράτους καταγωγής του πολίτη. Αυτή συγκέντρωση θα διευκόλυνε την έκδοση πράξεων καθώς και την ενημέρωσή τους.

Στο προκείμενο θα μπορούσαν να προβλεφθούν τα κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα¹⁹.

Τα υλοποιηθέντα σχέδια και τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-Justice) θα μπορούσαν να συμβάλουν σε αυτή την ανταλλαγή πληροφοριών. Η πύλη e-Justice θα μπορούσε να ενημερώνει τους πολίτες σχετικά με την ύπαρξη πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης και με τις νομικές επιπτώσεις τους (για παράδειγμα, σχετικά με την ανάγκη να ζητούν ληξιαρχική πράξη θανάτου από την αρμόδια διοικητική αρχή πριν να απευθυνθούν στο δικαστήριο για να ζητήσουν την έκδοση κληρονομητηρίου). Θα μπορούσε επίσης να προσφερθεί στον πολίτη η δυνατότητα να μπορεί να ζητά και να λαμβάνει ηλεκτρονικά ένα πιστοποιητικό προσωπικής κατάστασης μέσω ασφαλούς συστήματος.

Εξάλλου, δεδομένης της μεγάλης ποικιλομορφίας των διοικητικών διαρθρώσεων στα κράτη μέλη, θα ήταν χρήσιμο να ενημερώνονται πιο συστηματικά οι πολίτες σχετικά με τις αρχές που είναι αρμόδιες για τις εγγραφές στα ληξιαρχικά βιβλία και για την έκδοση πράξεων. Στο

---

¹⁸ Βλέπε ιδιαίτερα τις συμβάσεις αριθ. 3, 8 και 26. Σύμφωνα με τη σύμβαση αριθ. 3, όταν ο υπάλληλος του ληξιαρχείου συντάσσει ένα πιστοποιητικό γάμου, ενημερώνει σχετικά τον υπάλληλο του ληξιαρχείου του τόπου γέννησης καθενός εκ των μελλόντων συζύγων μέσω τυποποιημένου εντύπου. Αυτή η σύμβαση ισχύει μεταξύ έντεκα συμβαλλομένων κρατών, εκ των οποίων δέκα κράτη μέλη της Ένωσης. Τα κράτη μέλη της Ένωσης είναι η Γερμανία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Πολωνία.

¹⁹ Το σύστημα πληροφόρησης σχετικά με την εσωτερική αγορά (IMI), το οποίο χρησιμοποιείται επί του παρόντος για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρχών στον τομέα των επαγγελματικών προσόντων και υπηρεσιών, μπορεί να αποτελέσει κατάλληλο ηλεκτρονικό μέσο για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών και να καταστήσει επίσης περιττές τις αιτήσεις μετάφρασης των εγγράφων, βλέπε <http://ec.europa.eu/imi-net>. Εξάλλου, το σχέδιο «Πλατφόρμα CIEC», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Επιτροπή, θα μπορούσε να αποτελέσει πολύ χρήσιμη βάση εργασίας για το μέλλον. Πράγματι, συγκεκριμενοποιεί την ανάπτυξη και τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων στον τομέα της δικαιοσύνης και, ειδικότερα, στη δικτύωση των ληξιαρχείων παρέχοντας σημαντικά οφέλη στους πολίτες. Η πλατφόρμα CIEC υποστηρίζει επίσης τις βέλτιστες πρακτικές που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της διακυβερνητικής συνεργασίας.

συγκεκριμένο πλαίσιο, η Επιτροπή ανακοίνωσε²⁰ τη μετατροπή της δικτυακής πύλης «Η Ευρώπη σου» σε ενιαία θυρίδα πληροφοριών για τα δικαιώματα των πολιτών και των επιχειρήσεων στο εσωτερικό της Ένωσης, η οποία θα είναι εύχρηστη και προσβάσιμη μέσω του Διαδικτύου²¹.

Ερώτηση 2 Πρέπει να προβλεφθεί πιο ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των δημοσίων αρχών των κρατών μελών, κυρίως όσον αφορά τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης και υπό ποια ηλεκτρονική μορφή;

Ερώτηση 3 Ποια είναι η άποψή σας για την καταχώρηση των γεγονότων που αφορούν την προσωπική κατάσταση ενός προσώπου σε έναν και μόνο τόπο, σε ένα και μόνο κράτος; Ποιος θα ήταν ο καταλληλότερος τόπος: ο τόπος γέννησης, το κράτος της ιθαγένειας, το κράτος διαμονής;

Ερώτηση 4 Η δημοσίευση του καταλόγου των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα προσωπικής κατάστασης ή των στοιχείων ενός κέντρου παροχής πληροφοριών ανά κράτος μέλος σας φαίνεται χρήσιμη;

γ) Περιορισμός των μεταφράσεων για τα δημόσια έγγραφα

Παράλληλα με τις διοικητικές διατυπώσεις όπως η επικύρωση και η επισημείωση, μπορεί να ζητηθεί από τον πολίτη η μετάφραση ενός δημοσίου εγγράφου που έχει εκδοθεί από ένα άλλο κράτος μέλος. Παρόμοια με τις προαναφερόμενες διοικητικές διατυπώσεις, η μετάφραση είναι εξίσου χρονοβόρα και δαπανηρή²².

Η καθιέρωση προαιρετικών τυποποιημένων εντύπων, τουλάχιστον για τα πιο συνηθισμένα δημόσια έγγραφα (για παράδειγμα, δήλωση απώλειας ή κλοπής ταυτότητας, πορτοφολιού) θα μπορούσε να προβλεφθεί σε πολλούς διοικητικούς τομείς, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αιτήσεις μετάφρασης και να αποφευχθούν τα έξοδα.

Τα τυποποιημένα έντυπα θα μπορούσαν να βασίζονται στα πολύγλωσσα έντυπα που έχουν συνταχθεί από την CIEC. Αυτά τα έντυπα γνωρίζουν μεγάλη επιτυχία επειδή παρουσιάζουν το προτέρημα αποφυγής της μετάφρασης της πράξης στο κράτος προορισμού²³.

Ερώτηση 5 Ποιες λύσεις προτείνετε για την αποφυγή ή τουλάχιστον τον περιορισμό των μεταφράσεων;

δ) Το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό προσωπικής κατάστασης

Υπάρχουν ήδη ευρωπαϊκά υποδείγματα για την άδεια οδήγησης και το διαβατήριο. Έχει προταθεί από την Επιτροπή ένα ευρωπαϊκό κληρονομητήριο. Θα μπορούσε να προβλεφθεί η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πιστοποιητικού προσωπικής κατάστασης.

Αυτό το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό θα μπορούσε να συνυπάρχει με τα εθνικά πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης των κρατών μελών. Δεν θα ήταν υποχρεωτικό αλλά προαιρετικό για τους πολίτες. Οι πολίτες θα μπορούσαν να συνεχίσουν να ζητούν την έκδοση εθνικής πράξης

²⁰ COM(2010) 603 τελικό, το οποίο προαναφέρεται και COM(2010) 608 τελικό, ανακοίνωση με τον τίτλο «Προς μία Πράξη για την ενιαία αγορά – Για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς».

²¹ Βλέπε <http://ec.europa.eu/youreurope>

²² Το μέσο κόστος μετάφρασης για ένα απλό έγγραφο μπορεί να ανέλθει από 30 έως 150 ευρώ.

²³ Η σύμβαση αριθ. 16 έχει τεθεί σε ισχύ μεταξύ 20 κρατών εκ των οποίων 12 κράτη μέλη της Ένωσης.

προσωπικής κατάστασης. Τοιουτοτρόπως, το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό δεν θα αντικαταστήσει τα ισχύοντα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης στα κράτη μέλη.

Ένα ζευγάρι γερμανικής και ισπανικής ιθαγένειας εγκαθίσταται στην Ισπανία με το τέκνο τους. Οι γονείς έχουν ανάγκη της ληξιαρχικής πράξης γέννησης του τέκνου για να ζητήσουν το ευεργέτημα των οικογενειακών επιδομάτων ή την εγγραφή σε ισπανικό σχολείο. Οι γονείς θα μπορούσαν να ζητήσουν από το ληξιαρχείο της Γερμανίας, όπου γεννήθηκε το τέκνο, να εκδώσει ευρωπαϊκό πιστοποιητικό γέννησης για να το υποβάλουν στις αρμόδιες ισπανικές αρχές. Αυτό το πιστοποιητικό θα μπορούσε να εκδοθεί στα ισπανικά. Κατά την υποβολή του ενώπιον των ισπανικών αρχών, το πιστοποιητικό δεν θα έχει ανάγκη μετάφρασης, γεγονός που θα απάλλασε από σημαντικά έξοδα μετάφρασης. Οι γονείς θα μπορούσαν επίσης να ζητήσουν την έκδοση εθνικού πιστοποιητικού γέννησης, δηλαδή γερμανικού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι ισπανικές αρχές θα ζητήσουν αναμφίβολα τη μετάφραση του εγγράφου.

Μετά την έκδοσή του, το πιστοποιητικό θα πρέπει επίσης να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε.

Οι γονείς θα μπορούσαν επ' ευκαιρία διοικητικού διαβήματος στη Γερμανία να χρησιμοποιήσουν εξίσου το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό προσωπικής κατάστασης, γεγονός που θα τους απάλλασε από την ανάγκη να ζητήσουν την έκδοση νέου πιστοποιητικού από το ληξιαρχείο.

Σήμερα, τα στοιχεία που αναφέρονται στα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Για παράδειγμα, μπορούν να εξευρεθούν σε ένα πιστοποιητικό γέννησης περισσότερες από 40 διαφορετικές μνείες για το σύνολο των κρατών μελών και οι συγκεκριμένες μνείες δεν είναι όλες γνωστές παντού. Αυτές οι διαφορές δημιουργούν δυσκολίες στους υπαλλήλους του ληξιαρχείου που βρίσκονται αντιμέτωποι με μνείες άγνωστες για το δικό τους νομικό σύστημα. Η ύπαρξη αυτών των διαφορών αναγκάζει συχνά τους υπαλλήλους των ληξιαρχείων να ζητούν συμπληρωματικές πληροφορίες, γεγονός που συνεπάγεται δυσκολίες για τους πολίτες και απώλεια χρόνου.

Πέραν του περιεχομένου, ο τύπος είναι επίσης διαφορετικός από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Αυτή η διαφορά τύπων προκαλεί δυσκολίες κατανόησης και αναγνώρισης των εγγράφων, τόσο για τις αρχές όσο και για τους πολίτες, ιδιαίτερα όταν η γλώσσα δεν είναι γνωστή.

Ο τύπος και τα στοιχεία του πιστοποιητικού θα μπορούσαν να καταστούν ομοιόμορφα χάρη σε ένα ενιαίο υπόθεμα που είναι το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό. Αυτό θα διευκόλυνε τοιουτοτρόπως σε μεγάλο βαθμό την κατανόηση των περιλαμβανόμενων δεδομένων προσωπικής κατάστασης και θα συντελούσε στην αποφυγή ερωτημάτων που τίθενται σε σχέση με εθνικές πράξεις, όσον αφορά τις περιλαμβανόμενες σε αυτές μνείες οι οποίες, όμως, είναι άγνωστες στο κράτος μέλος υποβολής.

Ερώτηση 6 Ποια πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης θα μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο ευρωπαϊκού πιστοποιητικού προσωπικής κατάστασης; Ποιες μνείες θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε ένα τέτοιο πιστοποιητικό;

4. Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

4.1. Προβληματική

Μεταξύ των δημοσίων εγγράφων, τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης δημιουργούν ένα ιδιαίτερο πρόβλημα, που συνδέεται με τα αποτελέσματά τους.

Η προσωπική κατάσταση, για την οποία κάθε κράτος μέλος έχει αναπτύξει τη δική του προσέγγιση, που έχει κυρίως σχέση με την ιστορία του, τον πολιτισμό του ή το νομικό του σύστημα, παρέχει πληροφορίες για την κατάσταση ενός προσώπου και καθορίζει τη θέση του στην κοινωνία. Προσδιορίζει τη νομική του κατάσταση. Τα πιστοποιητικά προσωπικής κατάστασης είναι έγγραφα που καταρτίζονται από μία αρχή, προκειμένου να διαπιστωθούν τα γεγονότα της ζωής κάθε πολίτη, όπως η γέννηση, η γονική σχέση, η υιοθεσία, ο γάμος, η αναγνώριση της πατρότητας, ο θάνατος ενός προσώπου ή επίσης η ονοματοδοσία ή η αλλαγή ονόματος που επέρχεται για παράδειγμα λόγω γάμου, διαζυγίου, καταχωρημένης συμβίωσης, αναγνώρισης, αλλαγής φύλου ή υιοθεσίας.

Σε μία διασυνοριακή κατάσταση, το πρώτο ερώτημα που τίθεται είναι το κατά πόσον νομική κατάσταση που βεβαιώνεται μέσω πιστοποιητικού προσωπικής κατάστασης σε ένα κράτος μέλος θα αναγνωρισθεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος.

Ένα έγγαμο από τρία έτη ζεύγος Γάλλων εγκαθίσταται στη Δανία. Πρόκειται να ζήσουν στη Δανία για επαγγελματικούς λόγους για διάστημα τεσσάρων ετών. Μετά από ορισμένα έτη κοινής ζωής, γεννιέται το πρώτο τέκνο τους. Για την απόδοση του ονόματος στο παιδί, οι αρχές της Δανίας θα εφαρμόσουν το δανικό δίκαιο, που είναι το κράτος μέλος διαμονής του παιδιού καθώς και των γονέων του. Κατά την επιστροφή της οικογένειας στη Γαλλία, οι γαλλικές αρχές αρνούνται να αναγνωρίσουν το όνομα που αποδόθηκε στο παιδί σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο δανικό δίκαιο. Αυτή η κατάσταση θα οδηγήσει σε έλλειψη ασφάλειας δικαίου για το παιδί, επειδή δεν θα ταυτοποιείται κατά τον ίδιο τρόπο όταν θα βρίσκεται στη Δανία ή στη Γαλλία. Το γεγονός αυτό θα έχει επιπτώσεις στην άσκηση του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας.

Η ονοματοδοσία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο ταυτοποίησης του προσώπου, της οποίας οι κανόνες, υπό την επιρροή παραγόντων ιστορικού, θρησκευτικού, γλωσσικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Η πραγματικότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται από τους πολίτες λόγω της διαφοράς των εθνικών κανόνων που αφορούν την ονοματοδοσία καταδεικνύεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁴, η οποία περιγράφει τα σοβαρά προβλήματα που μπορεί να δημιουργήσουν για τα άτομα, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε ιδιωτικό επίπεδο, οι διαφορές που παρατηρούνται όσον αφορά την απόκτηση του επωνύμου²⁵.

Η συνέχεια και η σταθερότητα της προσωπικής κατάστασης κάθε ευρωπαίου πολίτη ο οποίος ασκεί το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας θα πρέπει να μπορεί να είναι κατοχυρωμένη. Αποφασίζοντας να διέλθει τα σύνορα ενός κράτους μέλους για να μεταβεί σε κάποιο άλλο

²⁴ Υπόθεση C-168/91 Χρήστος Κωνσταντινίδης, Συλλογή 1993, σ. I- 01191· υπόθεση C-148/02 Carlos Garcia Avello, Συλλογή 2003, σ. I-16613· υπόθεση C-353/06 Grunkin-Paul, Συλλογή 2008, σ. I-07639, υπόθεση C-208/09 Ponka Sayn-Wittgenstein, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

²⁵ Προαναφερόμενη υπόθεση C-353/06, σημεία 22, 23, 25 και 27 και προαναφερόμενη υπόθεση C-148/02, σημείο 36.

κράτος μέλος προκειμένου να ζήσει εκεί, να εργαστεί ή να σπουδάσει, η νομική κατάσταση που αποκτάται από τον πολίτη στο πρώτο κράτος μέλος (για παράδειγμα η αλλαγή ονόματος για την έγγαμη γυναίκα που υιοθετεί νόμιμα το όνομα του συζύγου της) δεν θα πρέπει να αμφισβητείται από τις αρχές του δεύτερου κράτους μέλους, στο μέτρο που μία τέτοια αμφισβήτηση θα αποτελούσε εμπόδιο και πηγή αντικειμενικών δυσκολιών για την άσκηση των δικαιωμάτων του πολίτη.

Το δεύτερο ερώτημα που τίθεται είναι το κατά πόσον - σε υπόθεση με διασυνοριακή διάσταση - η νομική κατάσταση που βεβαιώνεται από πιστοποιητικό προσωπικής κατάστασης μπορεί να παράγει τα αστικά αποτελέσματα που συνδέονται με τη συγκεκριμένη κατάσταση.

Δύο πολίτες σουηδικής και γερμανικής υπηκοότητας ζουν μαζί στη Φινλανδία χωρίς να έχουν τελέσει γάμο. Μετά από ορισμένα έτη κοινής ζωής, γεννιέται το πρώτο τέκνο τους. Πώς οι φινλανδικές αρχές του κράτους μέλους διαμονής θα θεμελιώσουν την καταγωγή του συγκεκριμένου παιδιού, δηλαδή την οικογενειακή σχέση που θα συνδέει το συγκεκριμένο παιδί με τα πρόσωπα από τα οποία προέρχεται; Ποιους κανόνες πρόκειται να εφαρμόσουν οι φινλανδικές αρχές για να θεμελιώσουν την καταγωγή; Θα πρόκειται για το σουηδικό δίκαιο, που αποτελεί το κράτος καταγωγής του πατέρα, για το γερμανικό δίκαιο, που είναι το κράτος καταγωγής της μητέρας ή για το φινλανδικό δίκαιο, που είναι το κράτος διαμονής των γονέων και το κράτος μέλος στο οποίο παρήχθη το γεγονός; Σε περίπτωση που η Φινλανδία εφαρμόσει το δικό της δίκαιο, η συγκεκριμένη καταγωγή θα αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη καταγωγής των δύο γονέων, που είναι συγκεκριμένα η Σουηδία και η Γερμανία, καθώς και στο υπόλοιπο της Ένωσης; Δεδομένου ότι κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει τους δικούς του κανόνες δεν αποκλείεται οι γερμανικές αρχές να μην αναγνωρίσουν την καταγωγή που καθορίστηκε σύμφωνα με το φινλανδικό δίκαιο.

Κάθε κράτος μέλος καθορίζει το εφαρμοστέο σε διασυνοριακή κατάσταση δίκαιο βάσει του συνδυασμού παράγοντα που προβλέπεται από το δικό του ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Αυτός ο παράγοντας σύνδεσης μπορεί να είναι, κυρίως, η ιθαγένεια ή η συνήθης διαμονή. Το εφαρμοστέο δίκαιο, το οποίο προσδιορίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο, διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Η αναπόφευκτη συνέπεια μιας τέτοιας διαφοράς είναι ότι μία προσωπική κατάσταση που δημιουργείται σε ένα κράτος μέλος δεν αναγνωρίζεται αυτομάτως σε κάποιο άλλο κράτος μέλος, επειδή το αποτέλεσμα του εφαρμοστέου δικαίου διαφέρει ανάλογα με το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Τίθεται το ερώτημα της αναγκαιότητας δράσης της Ένωσης με σκοπό να προσφερθεί μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου στους ευρωπαίους πολίτες όσον αφορά τα θέματα προσωπικής κατάστασης και να εξαλειφθούν τα εμπόδια με τα οποία βρίσκονται αντιμέτωποι όταν ζητούν την αναγνώριση, σε ένα κράτος μέλος, νομικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος. Αυτή η αναγνώριση ζητείται προκειμένου το συγκεκριμένο άτομο να μπορεί να επωφεληθεί των δικαιωμάτων αστικού δικαίου που συνδέονται με μία τέτοια κατάσταση στο κράτος μέλος διαμονής.

4.2. Νομικό πλαίσιο

Τα ζητήματα προσωπικής κατάστασης δεν είναι νέα για τον ευρωπαϊό νομοθέτη, ο οποίος έχει αναγνωρίσει σειρά δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών στο πρωτογενές και παράγωγο δίκαιο. Η Ένωση έχει ήδη ασχοληθεί με ζητήματα που αφορούν την προσωπική κατάσταση, κυρίως στον τομέα του γάμου. Πράγματι, ο προαναφερόμενος κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 προβλέπει στο άρθρο 21 παράγραφος 2 ότι «οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί,

χωρίς καμία διαδικασία, να επιφέρει τροποποιήσεις στα ληξιαρχικά βιβλία του βάσει αποφάσεως διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου που εκδίδεται σε άλλο κράτος μέλος». Εντούτοις, η παρέμβαση της Ένωσης που έχει αναπτυχθεί στο παράγωγο δίκαιο έχει παραμείνει μέχρι τώρα άκρως στοχοθετημένη και δεν υπάρχουν μέχρι σήμερα κανόνες για την αναγνώριση σε κάποιο κράτος μέλος καταστάσεων που αφορούν την προσωπική κατάσταση και έχουν δημιουργηθεί σε άλλο κράτος μέλος.

Σε διεθνές επίπεδο, υπάρχουν συμβάσεις που επιτρέπουν την επίλυση των ζητημάτων προσωπικής κατάσταση σε διασυνοριακές καταστάσεις. Πρόκειται κυρίως για τις συμβάσεις της CIEC, της οποίας στόχος είναι να θεσπίσει ομοιόμορφους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου όσον αφορά τα δικαιώματα των προσώπων²⁶. Εντούτοις, αυτές οι συμβάσεις δεν έχουν εν γένει επικυρωθεί παρά μόνο από περιορισμένο αριθμό κρατών, ο οποίος δεν υπερβαίνει τα δέκα. Αυτό συμβάλλει στο νομικό κατακερματισμό των εφαρμοστέων κανόνων σε περιπτώσεις διασυνοριακών καταστάσεων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη της Ένωσης τα οποία είναι εξίσου μέλη της CIEC δεν συμμετέχουν σε όλες τις συμβάσεις αυτής της οργάνωσης. Δεν υπάρχει καμία σύμβαση της CIEC που να έχει επικυρωθεί από το σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης τα οποία είναι εξίσου μέλη της CIEC.

4.3. Πιθανές λύσεις για την αναγνώριση των αποτελεσμάτων των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης

Θα μπορούσαν να προβλεφθούν ορισμένες λύσεις για να εξασφαλιστεί η αναγνώριση των αποτελεσμάτων μιας ληξιαρχικής πράξης ή νομικής κατάστασης που συνδέεται με την προσωπική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος πέραν εκείνου στο οποίο τυγχάνει επίκλησης.

Στο συγκεκριμένο πλαίσιο, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει αρμοδιότητα να παρέμβει στο οικογενειακό δίκαιο των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν έχει ούτε την εξουσία ούτε την πρόθεση να προτείνει τη θέσπιση ευρωπαϊκών κανόνων σχετικά, για παράδειγμα, με την απόκτηση του ονόματος, την υιοθεσία, το γάμο ή την τροποποίηση του ορισμού του γάμου σε εθνικό επίπεδο. Η συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν παρέχει καμία νομική βάση για να τεθεί σε εφαρμογή μία τέτοια λύση.

Υπό το φως των προαναφερομένων, ορισμένα πρακτικά προβλήματα της καθημερινής ζωής των πολιτών που αντιμετωπίζουν διασυνοριακές καταστάσεις θα μπορούσαν να επιλυθούν διευκολύνοντας την αναγνώριση των αποτελεσμάτων των πιστοποιητικών προσωπικής κατάστασης που έχουν νόμιμα καταρτιστεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος. Για να επιλυθούν τα συγκεκριμένα προβλήματα, υπάρχουν τρεις επιλογές που προσφέρονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση: υποστήριξη των εθνικών αρχών κατά την αναζήτηση πρακτικών λύσεων, αυτοδίκαιη αναγνώριση και αναγνώριση βασισμένη στην εναρμόνιση των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

²⁶

Βλέπε τη σύμβαση αριθ. 12 σχετικά με την αναγνώριση μέσω γάμου των φυσικών τέκνων, τη σύμβαση αριθ. 18 σχετικά με την εκούσια αναγνώριση τέκνων που έχουν γεννηθεί εκτός γάμου και τη σύμβαση αριθ. 19 σχετικά με το δίκαιο που εφαρμόζεται στα επώνυμα και τα ονόματα. Η σύμβαση αριθ. 7 που επιδιώκει να διευκολύνει τη τέλεση γάμων στην αλλοδαπή προβλέπει επίσης έναν κανόνα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με τις προηγούμενες του γάμου δημοσιεύσεις.

α) Υποστήριξη των εθνικών αρχών κατά την αναζήτηση πρακτικών λύσεων

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι πολίτες στην καθημερινή τους ζωή σε σχέση με την προσωπική τους κατάσταση σε περίπτωση διασυννοριακών καταστάσεων αποτελούν ζήτημα ρυθμιζόμενο με καλύτερο τρόπο σε επίπεδο κρατών μελών, επειδή οι εθνικές αρχές είναι σε θέση να εξεύρουν πρακτικές λύσεις στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας τους. Για παράδειγμα, εν αναμονή μεγαλύτερης εναρμόνισης των κανόνων σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο σε ζητήματα προσωπικής κατάστασης ή μεγαλύτερης σύγκλισης του οικογενειακού δικαίου των κρατών μελών, ο βασικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούσε να συνίσταται στο να επικουρεί τις εθνικές αρχές ώστε να συνεργάζονται πιο αποτελεσματικά.

Ερώτηση 7: Πιστεύετε ότι τα ζητήματα που αφορούν την προσωπική κατάσταση των πολιτών που αντιμετωπίζουν διασυννοριακές καταστάσεις θα μπορούσαν να επιλύονται αποτελεσματικά από μόνες τις εθνικές αρχές; Στη συγκεκριμένη περίπτωση, μήπως τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα όφειλαν να χορηγήσουν τουλάχιστον ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές στις εθνικές αρχές (ενδεχομένως μέσω συστάσεων της ΕΕ) για να εξασφαλίσουν μία ελάχιστη συνοχή των προσεγγίσεων που στοχεύουν στην εξεύρεση πρακτικών λύσεων στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες;

β) Αυτοδίκαιη αναγνώριση

Μία άλλη επιλογή θα ήταν η αυτοδίκαιη αναγνώριση σε κάποιο κράτος μέλος των προσωπικών καταστάσεων που θεμελιώνονται στα άλλα κράτη μέλη. Αυτή η αναγνώριση θα γίνεται χωρίς εναρμόνιση των ισχυόντων κανόνων και θα άφηνε άθικτα τα νομικά συστήματα των κρατών μελών.

Αυτή η λύση θα συνεπαγόταν ότι κάθε κράτος μέλος, στη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, θα δεχόταν και θα αναγνώριζε τα αποτελέσματα μιας νομικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος. Στα προαναφερόμενα παραδείγματα, το όνομα του τέκνου και η καταγωγή θα μπορούσαν να αναγνωριστούν από τις αρχές του κράτους μέλους καταγωγής του συγκεκριμένου τέκνου, ακόμα και αν η εφαρμογή του δικαίου αυτού του κράτους θα είχε οδηγήσει σε κάποια άλλη λύση.

Η εξασφάλιση στο σύνολο της Ένωσης της αυτοδίκαιης αναγνώρισης μιας νομικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί σε κάποιο κράτος μέλος θα παρουσίαζε πολλά προτερήματα για τον ευρωπαίο πολίτη.

Αυτή η λύση θα παρουσίαζε καταρχάς το προτέρημα της απλούστευσης και της διαφάνειας απέναντι σε κάθε πολίτη ο οποίος ασκεί το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας στο έδαφος της Ένωσης. Κάθε πολίτης του οποίου η προσωπική κατάσταση μεταβάλλεται ή τον οποίο αφορά ζήτημα προσωπικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί σε κάποιο κράτος μέλος θα μπορούσε να γνωρίζει εκ των προτέρων ότι η προσωπική του κατάσταση δεν θα τεθεί υπό αμφισβήτηση εάν διέλθει τα σύνορα και αποφασίσει για παράδειγμα να περάσει ορισμένα έτη σε κάποιο άλλο κράτος μέλος πέραν του κράτους καταγωγής. Η σταθερότητα της προσωπικής του κατάστασης θα είναι κατοχυρωμένη και η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στο κράτος μέλος καταγωγής του θα αναγνωρίζεται αυτοδικαίως στα άλλα κράτη μέλη βάσει της Συνθήκης.

Προβαίνοντας στην αυτοδίκαιη αναγνώριση της νομικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος, το κράτος μέλος υποδοχής (δηλαδή το κράτος μέλος στο οποίο

ο πολίτης αποφασίζει να μεταβεί προκειμένου να ζήσει ή να εργαστεί σε αυτό) δεν θα πρέπει να αλλάξει το ουσιαστικό δίκαιό του ή να τροποποιήσει το νομικό του σύστημα.

Αυτή η αναγνώριση θα παρουσίαζε επίσης το προτέρημα να προσφέρει την ασφάλεια δικαίου την οποία ευλόγως προσδοκά ο πολίτης όταν ασκεί το δικαίωμά του της ελεύθερης κυκλοφορίας. Θα μπορούσε στο προκείμενο να υποστηριχτεί ότι η απουσία ασφάλειας δικαίου και οι διάφορες δυσκολίες που θα μπορούσε ενδεχομένως να αντιμετωπίζει όσον αφορά την αναγνώριση της νομικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί στο κράτος μέλος το οποίο εγκαταλείπει δεν θα πρέπει να έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα ούτε να αποτελούν εμπόδιο για την άσκηση των δικαιωμάτων του ως ευρωπαίου πολίτη.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτή η δυνατότητα θα πρέπει εντούτοις να συνοδεύεται από σειρά αντισταθμιστικών μέτρων προκειμένου να αποφευχθούν ενδεχόμενες περιπτώσεις απάτης ή κατάχρησης και να ληφθούν πλήρως υπόψη οι κανόνες δημόσιας τάξης των κρατών μελών. Εξάλλου, η αυτοδίκαιη αναγνώριση θα μπορούσε, ενδεχομένως, να προσαρμοστεί καλύτερα σε ορισμένες υποθέσεις προσωπικής κατάστασης όπως η ονοματοδοσία ή η αλλαγή του ονόματος. Το ζήτημα θα μπορούσε εντούτοις να αποδειχθεί πιο πολύπλοκο σε άλλες περιπτώσεις που αφορούν την προσωπική κατάσταση όπως στην περίπτωση του γάμου.

Ερώτηση 8 *Τι πιστεύετε για την αυτοδίκαιη αναγνώριση; Σε ποιες περιπτώσεις προσωπικής κατάστασης θα μπορούσε να εφαρμοστεί η συγκεκριμένη λύση; Σε ποιες περιπτώσεις προσωπικής κατάστασης θα μπορούσε να αποδειχθεί απρόσφορη;*

γ) Αναγνώριση βάσει της εναρμόνισης των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Η εναρμόνιση των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου θα μπορούσε να αποτελεί μία άλλη δυνατότητα για επιτραπεί στους πολίτες να κάνουν πλήρως χρήση του δικαιώματός τους ελεύθερης κυκλοφορίας, προσφέροντάς τους μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για τις προσωπικές καταστάσεις που έχουν προκύψει σε άλλο κράτος μέλος.

Ένα σύνολο κοινών κανόνων αναπτυγμένων στο επίπεδο της Ένωσης θα μπορούσε να προβλέπει το εφαρμοστέο δίκαιο σε διασυνοριακή κατάσταση όταν πρόκειται για γεγονόσ που αφορά την προσωπική κατάσταση.

Αυτό το δίκαιο θα μπορούσε να καθορίζεται βάσει ενός ή περισσότερων συνδετικών παραγόντων λαμβάνοντας υπόψη την κινητικότητα των πολιτών. Οι κανόνες θα μπορούσαν τοιουτοτρόπως να είναι προβλέψιμοι και γνωστοί εκ των προτέρων. Για παράδειγμα, οι πολίτες που διαμένουν σε κάποιο άλλο κράτος μέλος πέραν του κράτους μέλους καταγωγής τους, θα μπορούσαν να υπόκεινται στην εφαρμογή του δικαίου αυτού του κράτους με το οποίο έχουν αναπτύξει δεσμούς και όχι του δικαίου του κράτους μέλους καταγωγής τους, το οποίο έχουν ενδεχομένως εγκαταλείψει από πολλά έτη.

Εξάλλου, θα πρέπει να καθοριστεί αν ο παράγοντας σύνδεσης που θα επιλεγεί θα πρέπει να είναι ο ίδιος για διάφορα θέματα που συνδέονται με την προσωπική κατάσταση ή αν θα ήταν πλέον ενδεδειγμένο να υπάρχουν διάφοροι παράγοντες σύνδεσης ανάλογα με κάθε συγκεκριμένη κατάσταση.

Ερώτηση 9 *Τι πιστεύετε για την αναγνώριση που βασίζεται στην εναρμόνιση των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου; Σε ποια θέματα προσωπικής κατάστασης θα μπορούσε να εφαρμοστεί αυτή η επιλογή;*

Το εφαρμοστέο δίκαιο που καθορίζεται στη βάση του παράγοντα ή των παραγόντων σύνδεσης που προβλέπονται από τον ευρωπαϊκό κανόνα σύγκρουσης νόμων θα μπορούσε να εφαρμόζεται σε περίπτωση απουσίας επιλογής εκ μέρους του πολίτη. Καταρχήν, θα μπορούσε να προσφερθεί η δυνατότητα στον πολίτη, που βρίσκεται σε διασυνοριακή κατάσταση, να επιλέξει το δίκαιο που πρέπει να εφαρμοστεί σε γεγονός που συνδέεται με την προσωπική κατάσταση. Αυτή η δυνατότητα θα μπορούσε να ανταποκρίνεται στα έννομα συμφέροντα του πολίτη ο οποίος, με αυτή την επιλογή, θα εξέφραζε το δέσιμο του με τον πολιτισμό του και το κράτος καταγωγής του ή με κάποιο άλλο κράτος μέλος. Αυτή η επιλογή θα μπορούσε επίσης να λαμβάνει υπόψη την ατομική ελευθερία στον τομέα της προσωπικής κατάστασης, χωρίς αυτό να θίγει τρίτους ή να αντιβαίνει στη δημόσια τάξη. Αυτή η αυτονομία επιλογής θα πρέπει εντούτοις να είναι πλαισιωμένη και να οδηγεί στην εφαρμογή ενός δικαίου με το οποίο ο πολίτης έχει στενούς δεσμούς.

Ερώτηση 10 Τι πιστεύετε για τη δυνατότητα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου από τους πολίτες; Σε ποια θέματα προσωπικής κατάστασης θα μπορούσε να εφαρμόζεται αυτή η επιλογή;

Ερώτηση 11 Πέραν της αυτοδίκαιης αναγνώρισης και της αναγνώρισης βάσει της εναρμόνισης των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, πιστεύετε ότι άλλες λύσεις θα μπορούσαν να αποτελούν απάντηση στα διασυνοριακά αποτελέσματα νομικών καταστάσεων που έχουν σχέση με την προσωπική κατάσταση;

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα Πράσινη Βίβλος έχει σαν στόχο να ξεκινήσει δημόσια διαβούλευση για να συγκεντρώσει τους προσανατολισμούς και τις γνώμες των ενδιαφερομένων όσον αφορά τις προβλεπόμενες επιλογές προκειμένου να βελτιωθεί η ζωή των πολιτών στον τομέα της κυκλοφορίας των δημοσίων εγγράφων και της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στον τομέα της προσωπικής κατάστασης.

Η Πράσινη Βίβλος θα δημοσιευθεί στον ιστότοπο της Επιτροπής.

Η διαβούλευση θα διεξαχθεί μεταξύ 14ης Δεκεμβρίου 2010 και 30ής Απριλίου 2011. Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερομένους να διαβιβάσουν τις απόψεις τους στην ακόλουθη διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης

Μονάδα Α1 – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις

B – 1049 Bruxelles

Φαξ: + 32-2/299 64.57

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: JUST-COOP-JUDICIAIRE-CIVILE@ec.europa.eu

Όλες οι συμμετοχές, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα, θα δημοσιευθούν στον ιστότοπο της Επιτροπής, εκτός εάν ο συντάκτης τους αρνηθεί τη δημοσίευση των προσωπικών του δεδομένων, εάν θίγονται από τη δημοσίευση αυτή τα νόμιμα συμφέροντά του.

Η Επιτροπή μπορεί να διοργανώσει δημόσια ακρόαση σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται από την Πράσινη Βίβλο.